

Sygn. akt V CSK 572/19

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku K. R.
przy uczestnictwie K. R.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 lutego 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w O.
z dnia 14 marca 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki
kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 14 marca 2019 r. Sąd Okręgowy w O. orzekając na skutek apelacji wnioskodawcy K. R. zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w O. dotyczące podziału majątku wspólnego K. R.. i K. R. , w ten tylko sposób, że należące do majątku wspólnego wierzytelności wobec H. R. określił na kwotę 74.529,27 zł, zmniejszając kwotę spłaty udziału w majątku dorobkowym należną K. R. od wnioskodawcy do kwoty 20.880,10 zł, a w pozostałym zakresie apelację oddalił.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez wnioskodawcę. Wnosząc o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazał, że jest ona oczywiście

uzasadniona, ponieważ Sąd drugiej instancji wbrew woli skarżącego przyznał na jego rzecz sporną wierzytelność wobec H. R. , mimo że ma ona podzielny charakter, z jednoczesnym stwierdzeniem obowiązku spłaty uczestniczki, czym naruszył art. 46 k.r.o. w zw. z art. 1035 k.c. w zw. z art. 211 k.c. i art. 212 § 2 k.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną uczestniczka wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 kwietnia 2013 r.,

III CSK 67/13, nie publ. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, by była ona – w powyższym rozumieniu – oczywiście uzasadniona. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego wierzytelność z tytułu nakładów dokonanych przez małżonków na rzecz należącą do osoby trzeciej jest objęta, jako składnik majątku wspólnego, postępowaniem o podział tego majątku. Sąd dokonuje jej podziału przez jej przyznanie jednemu z małżonków, z uwzględnieniem jej wartości w rozliczeniach. Jeżeli żaden z małżonków nie wyraża zgody na przyznanie mu tej wierzytelności w całości, sąd może dokonać podziału majątku w ten sposób, że każdemu z małżonków przyznaje ułamkową część wierzytelności, bez oznaczenia jej wartości (por. m.in. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 1970 r., III CZP 18/70, OSNC 1971 nr 2, poz. 18, z dnia 19 grudnia 1973 r., III CZP 65/73, OSNC 1974 nr 10, poz. 164, z dnia 13 lutego 1987 r., III CZP 3/87, OSNC 1988, nr 2-3, poz. 34 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2011 r., V CZ 121/10, OSNC – ZD 2012, nr 1, poz. 20 i z dnia 26 czerwca 2014r., III CSK 187/13, niepubl.).

Okoliczności sprawy w której wniesiono skargę były jednak inne, skarżący był bowiem, jako spadkobierca J. R. współwłaścicielem nieruchomości na którą czynione były nakłady, z czego dobrowolnie zrezygnował przenosząc udziały w ramach zgodnego działu spadku na rzecz swojej matki H. R. , bez obowiązku spłat. Dodatkowo nadal zamieszkuje wraz z matką w tej nieruchomości i jest z nią w bardzo dobrych relacjach. Nie powstaną zatem problemy związane z ściągalnością przyznanej skarżącemu wierzytelności. Dodatkowo jest jedynym dzieckiem H. R. i jej spadkobiercą, będzie zatem ostatecznie beneficjentem nakładów, których rozliczenia dotyczy przyznana mu wierzytelność. W takiej sytuacji przyznanie wnioskodawcy w ramach podziału majątku wierzytelności w stosunku do H. R. z

tytułu nakładów poczynionych przez byłych małżonków, nie może być kwalifikowane jako oczywiste naruszenie prawa.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 i § 5 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2018, poz. 265).